

بود همیشه سعی کردم آن را در یک

سمت و سویی پیش ببرم.

■ برای دومین بار در جشنواره فیلم فجر شرکت می کنید. جشنواره تئاتر فجر برای تان چه معنا و مفهومی دارد؟

من و گروه هم یکسال در بخش فجر استان ها، یکسال در بخش مسابقه ایران ب، یک سال در بخش مسابقه ایران الف حضور داشتیم. امسال هم در بخش اصلی و رقابتی جشنواره حضور داریم. ساز و کار تئاتر کار کردن برای هر گروهی، متشکل از اجرای عموم است به عنوان اصلی ترین هدف و در ادامه تشکیل شده از حضور در جشنواره های بین المللی و معتبر. جشنواره فجر محفلی است برای ارتباطات بین المللی، ویتربینی است از مجموعه تئاترهای خوش ساخت و مقبول یکساله کشور در همه شهرها و امکاتی است برای ارائه جهان های تازه و حرف های خلاق. ما برای حضور در جشنواره تئاتر فجر که با همه جشنواره های هنری - به لحاظ شکل ارائه ذاتی در دل خود تئاتر- متفاوت است، در این چندساله اخیر دلایل و برنامه های مختلفی داشتیم. انتخابمان هرباره با اقتضای شرایط کلی و شرایط گروهی بوده.

■ اگر سیاستگذار فجر بودید در این جشنواره چه تغییراتی ایجاد می کردید؟ جشنواره فجر یک فرصت است. این فرصت برای هر دیدگاهی یک جور تفسیر می شود. جشنواره اما نباید بگذارد مصداحه به تفسیر مطلوب عده ای شود. هر جشنواره ای با هر شکل برگزاری قطعاً ضعف ها و قوت هایی دارد. هر هنرمندی هم که در جشنواره شرکت می کند قطعاً نقدهایی به جشنواره یا حتی از اساس چرایی حضورش می تواند داشته باشد. شرایط سیاستگذاری باید واقع بینانه باشد. نمی توانم در حال حاضر جای کسی نظر صادر کنم. ولی به صورت کلی وقتی تاریخ جشنواره ها را در سالیان قبل مرور می کردم به این نتیجه رسیدم که آسیب شناسی را با توجه به معیارهای زمانی انجام دهم.

برای تئاتر نخواهد داشت. جشنواره تئاتر به دلیل اینکه دارای اساسنامه، برنامه و طرح های ریشه ای نیست با حضور هر دبیر شکل جدیدی به خود می گیرد. بخش ها کم و زیاد می شوند. نوع انتخاب آثار فرق می کند و چه و چه که باعث می شود این جشنواره هدف مشخصی را دنبال نکنند و به همین دلیل این جشنواره عقیم و عقیم تر می شود. اگر این جشنواره با هدفی مشخص و برنامه ریزی دقیق هر سال برگزار می شد، تأثیر ویژه ای به ساختار اصلی تاتر ما می گذاشت. فکر می کنم در آینده این جشنواره کوچکتر و کوچکتر شود و در نهایت بدون عنوان بین المللی و در ابعاد کوچکتری به کار خود ادامه دهد.

■ اگر سیاستگذار فجر بودی برای این جشنواره چه تصمیمی می گرفتی؟

تمام تلاشم این بود که در تمام بخش ها تعادل را برقرار کنم. اساسنامه ای طراحی می شد که هر دبیر فقط می توانست با پایبند بودن به آن جشنواره را مدیریت کند، نه اینکه هر دبیر جشنواره مدنظر خود را برگزار کند. در کل تئاتر ایران از نبود برنامه رنج زیادی می برد. مثلاً در به وجود آمدن پدیده ای به عنوان تئاتر خصوصی این موضوع کاملاً مشخص است. به شکلی که تئاتر خصوصی هیچ کمکی به تئاتر نکرد و باعث پایین آمدن فاحش کیفیت آثار شد؛ چرا که هیچ برنامه مشخصی برای این مهم وجود نداشت. سال های تئاتر همچون قارچ در سطح تهران رشد کردند بدون اینکه اساسنامه و برنامه ریزی ای داشته باشد. هر کس سال خود را دارد و با توجه به تفکر خودش سالنش را اداره می کند.

“

تقسیمات سیاسی و

اقتصادی شاید مرز

داشته باشند؛ ولی هنر

و هنرمند و جهان بینی

هنرمند این مرز ها

را ارزش نمی گذارد.

از آنجایی که تئاتر

در ذات خودش

باسیاستگذاری کلان

در تعامل و مراوده

است، فقط این طور

جواب می دهم که از

نظر مناسبات سیاسی

و سیاستگذاری های

تئاتری در مرکز ایران،

تهران، نمایش من،

بله یک دیگری است!

“

چکیده آثاری که در

یک سال تئاتر ایران

ساخته می شود

بیشتر به سمت

متون خارجی و

ترجمه می رود، شاید

هنوز کیفیت متون

نوشته شده توسط

نمایشنامه نویسان

ایرانی به حدی

نرسیده باشد که بر

ترجمه ها غلبه کند. به

همین دلیل است که

آثار بیضایی در سال

چندین مرتبه و توسط

گروه های مختلف به

صحنه می رود

راهنمای تماشای جشنواره

تئاتر فجر / سه شنبه ۱۵ بهمن

■ سکوت سفید

■ نویسنده: تام استوپارد

■ کارگردان: کوروش سلیمانی

■ مکان: تئاتر شهر- چهارسو

■ زمان: ۱۸:۳۰ و ۲۰:۳۰

■ شهر: تهران

■ بخش: خارج از مسابقه

■ مدت زمان اجرا: ۶۰ دقیقه

■ مهندس واشینگ کلوز

■ نویسنده: ابوالفضل بلغندر

■ کارگردان: ابوالفضل بلغندر

■ مکان: تئاتر شهر- سایه

■ زمان: ۱۷ و ۱۹

■ شهر: قم

■ بخش: مسابقه صحنه ای

■ مدت زمان اجرا: ۲۵ دقیقه

■ شهرد

■ نویسنده: کار گروهی

■ کارگردان: کار گروهی

■ مکان: تئاتر شهر- قشقای

■ زمان: ۱۷:۳۰ و ۱۹:۳۰

■ کشور: لوبستان

■ بخش: تئاتر ملل

■ مدت زمان اجرا: ۵۰ دقیقه

■ سابلنت

■ نویسنده: محمد جعفری لغوت

■ کارگردان: احمد نیک قلب

■ مکان: تئاتر شهر

■ زمان: ۱۶:۳۰

■ شهر: لاهیجان

■ بخش: خیابانی

■ مدت زمان اجرا: ۲۵ دقیقه

■ شازده احتجاب

■ نویسنده: افشین زمانی

■ کارگردان: افشین زمانی

■ مکان: ایرانشهر

■ زمان: ۱۸ و ۲۰:۴۵

■ شهر: تهران

■ بخش: مسابقه صحنه ای

■ مدت زمان اجرا: ۷۵ دقیقه

■ مدآ

■ نویسنده: عزیز نعمتی

■ کارگردان: شبنم یوسفی

■ مکان: ایرانشهر

■ زمان: ۱۷ و ۲۰

■ شهر: ارومیه

■ بخش: خارج از مسابقه

■ مدت زمان اجرا: ۴۰ دقیقه

■ مم مم شو

■ نویسنده: محسن اردشیر

■ کارگردان: مجتبی خلیلی

■ مکان: تئاتر شهر

■ زمان: ۱۶

■ شهر: اصفهان

■ بخش: خیابانی

■ مدت زمان اجرا: ۲۰ دقیقه

■ قزل حصار

■ نویسنده: امین ابراهیمی

■ کارگردان: امین ابراهیمی

■ مکان: تالار مولوی

■ زمان: ۱۷ و ۱۹

■ شهر: کوهدشت

■ بخش: مسابقه صحنه ای

■ مدت زمان اجرا: ۱۲۰ دقیقه

■ سبرک

■ نویسنده: سمیه مهری

■ کارگردان: سمیه مهری

■ مکان: تئاتر شهر

■ زمان: ۱۷

■ شهر: تهران

■ بخش: خیابانی

■ مدت زمان اجرا: ۳۵ دقیقه

■ مثل خاراندن زخم بعد از خوب شدن

■ نویسنده: فرانک فروتن

■ کارگردان: فرانک فروتن

■ مکان: نوفل لوشاتو

■ زمان: ۱۹ و ۲۱

■ شهر: کرج

■ بخش: +فجر

■ مدت زمان اجرا: ۷۰ دقیقه

■ روکوبم برای یک راهبه

■ نویسنده: آلب کامو

■ کارگردان: روزبه اختری

■ مکان: مهرگان

■ زمان: ۲۱

■ شهر: تهران

■ بخش: +فجر

■ مدت زمان اجرا: ۹۰ دقیقه

■ در کشور شما...

■ نویسنده: دامون نوروزی

■ کارگردان: ندا تمیمی

■ مکان: دیوار چهارم

■ زمان: ۱۷:۳۰

■ شهر: تهران

■ بخش: +فجر

■ مدت زمان اجرا: ۶۵ دقیقه

۲

گزارش

راهنما

۱

نگاهی به حضور آثار با حال وهوای جنگ و دفاع مقدس در جشنواره سی و هشتم

روایت های متفاوت از راه می رسند

■ اسماعیل علوی

سی و هشتمین دوره از جشنواره فیلم فجر در حال برگزاری است. در دوره های گذشته بخصوص در دهه ۶۰ که بیشترین فیلم های مرتبط با جنگ تحمیلی در آن دوره ساخته شد، شاهد آثار درخشانی از سینماگران بودیم که هنوز آثارشان جزو فیلم های شاخص سینمای دفاع مقدس محسوب می شود. فیلم های «باشو، غریبه کوچک»، «از کرخه تا راین»، «لیلی با من است»، «هیوا»، «آژانس شیشه ای»، «دوئل»، «روز سوم»، «تنگه ابوقریب» و... هر کدام رویکرد و چرایی نو را در سینمای دفاع مقدس ایجاد کردند و تا به امروز در یادها مانده اند. امسال هم در میان لیست اکران فیلم های بلند، آثار مستند و کوتاه جشنواره فیلم فجر آثاری با موضوع دفاع مقدس، مقاومت و انقلاب دیده می شود. «مهدی عراقی را بکش»، «آبادان یازده ۶۰»، «درخت گردو»، «میان و پرچم های جنگی»، «روز صفر»، «بانو» و «کوچه» از جمله این فیلم ها هستند. در ادامه بر تازه ترین تولیدات آثار سینمای دفاع مقدس که در سی و هشتمین جشنواره فیلم فجر رونمایی می شوند، مروری می کنیم.

■ «آبادان یازده ۶۰» روایتگر ماجرای کمتر شنیده شده در تاریخ دفاع مقدس

فیلم سینمایی «آبادان یازده ۶۰» به کارگردانی مهرداد خوشبخت با موضوع دفاع مقدس به شروع جنگ ایران و عراق می پردازد. فیلم روایتگر روزهای پرمخاطره حصر آبادان و تعاملات و فعالیت های افراد و هدایتگری در رادیو برای مردم است. خوشبخت، هفت سال بعد از فیلم «عقاب صحر» با «آبادان یازده ۶۰» به سینما برگشته است. او در این اثر به سراغ ماجرای کمتر شنیده شده در تاریخ دفاع مقدس رفته است و از نظر منتقدان دیدن فیلم بویژه در فضای فعلی که کشورمان درگیر جنگ اقتصادی همه جانبه با دولت های غربی و نوعی حصر اقتصادی است؛ می تواند در زمینه تقویت حس همبستگی ملی موثر باشد. «آبادان یازده ۶۰» محصول سازمان فرهنگ ی هنری «اوج» است و بازیگرانی چون علیرضا کمالی، حسن معجونی، شبنم گودرزی، حمیدرضا محمدی و نادر سلیمانی در آن به ایفای نقش پرداخته اند.

■ «درخت گردو» روایتی از بمباران شیمیایی سردشت

اثر دیگر در جشنواره امسال در حوزه دفاع مقدس «درخت گردو» ساخته محمدحسین مهدویان است. او در این اثر خود به موضوع بمباران شیمیایی سردشت پرداخته است. مهدویان به نوعی امضای مضمونی برای آثارش پیدا کرده است. این کارگردان جوان سینمای ایران که نمی توان تأثیر او را در چهار سال گذشته سینمای ایران کتمان کرد در ساخت آخرین آثارش؛ «ایستاده در غبار» و

«ماجرای نیمروز و رد خون» توانست سبکی تلفیقی از مستند و سینما از خود به جایگذارد. او «درخت گردو» که چهارمین فیلم بلند وی محسوب می شود را در یکی از روستاهای مرزی غرب کشور ساخته و به جشنواره سی و هشتم فیلم فجر آورده است. پیمان معادی، مینا ساداتی، مینو شریفی و مهراون مدیری از جمله بازیگران فیلم او هستند که همبازی شدن پیمان معادی و مهراون مدیری که نقشی کاملاً جدی را ایفا می کند مورد توجه اهالی سینما و سینما دوستان قرار گرفته است.

■ حاتمی کیا با «خروج» به جشنواره فیلم فجر می آید

حاتمی کیا امسال با «خروج» به جشنواره فجر می آید. «به وقت شام» آخرین فیلم ابراهیم حاتمی کیا در سی و هشتمین جشنواره فجر بود که موفق به دریافت ۳ سیمرغ بلورین شد. «خروج» داستان جانپاز شیمیایی است که هم اکنون در روستای خود تهران که آبان ماه امسال برگزار شد را از آن خود کند. گلاب آدینه، نورا هاشمی، رضا اکبرپور، آذین پورزند، محمد حیدرفلی از بازیگران «کوچه» هستند و باید منتظر ماند و دید که این فیلم در جشنواره فیلم فجر چقدر می تواند نظر مخاطبان و داوران را جلب کند. در خلاصه این فیلم آمده است: «گروهی مستندساز برای ثبت خاطرات خاتم افخم شبستری از آخرین دیدار او با همسرش به منزل او می روند اما فیلم در دنیای رؤیای او متحیر می ماند تا حسرت چهل ساله او را باز یابی کند.» فیلمنامه «کوچه» کاربرداران بهمن بهرام ارک است که فیلم سینمایی «پوست» به کارگردانی خودشان را برای رونمایی در سی و هشتمین جشنواره فیلم فجر آماده کرده اند.

■ «مهدی عراقی را بکش» مستندی از زندگی شهیدمهدی عراقی

«مهدی عراقی را بکش» به کارگردانی عبدالرضا نعمت اللهی اخیراً در جشنواره

مستند حقیقت رونمایی شد. این مستند روایتی بر مبنای خاطرات شفاهی درباره زندگی شهید مهدی عراقی است، شخصیتی که در سال های پیش و پس از انقلاب اسلامی همراهی مداومی با امام خمینی (ره) داشته

است. مستند در ۴ فصل موضوعی مجزای به مرور خاطرات، روایات و وقایع موثر حادث شده در زندگی شهید عراقی می پردازد.

■ «روز صفر» روایتی از یک اتفاق ملتهب معاصر

«روز صفر» به عنوان اولین تجربه کارگردانی سعید ملکان، از چهره پیردازان معروف سینما هم دیگر فیلم قابل اشاره در این گزارش است که گفته شده روایتی از یک اتفاق ملتهب معاصر است و به ماجرای در ارتباط با «ریگی» می پردازد. فیلمنامه «روز صفر» را سعید ملکان و بهرام توکلی به صورت مشترک به نگارش در آورده اند. ملکان امیر جدیدی وساعد سهیلی را برای فیلمش انتخاب کرده است.

■ «میان پرچم های جنگی» مستندی درباره حضور دانش در افغانستان

دیگر مستند امسال جشنواره «میان پرچم های جنگی» است که محسن اسلام زاده کارگردانی آن را بر عهده داشته. این مستند به حضور دانش در افغانستان می پردازد. اسلام زاده قبل از این مستند «تنها میان طالبان» را ساخته بود. او در گفت وگویی گفته: «به دنبال کنجکاوی هایی که درباره حضور دانش در افغانستان داشتم، چند سفری برای تحقیق به افغانستان رفتم و با محلی ها صحبت کردم. تناقض میان حرف هایی که شنیدم باعث شد تا خودم به یکسری از مناطق سر بزنم تا در جریان امور قرار بگیرم.»

■ کارنامه قابل قبول حضور سینمای دفاع مقدس در جشنواره سی و هشتم

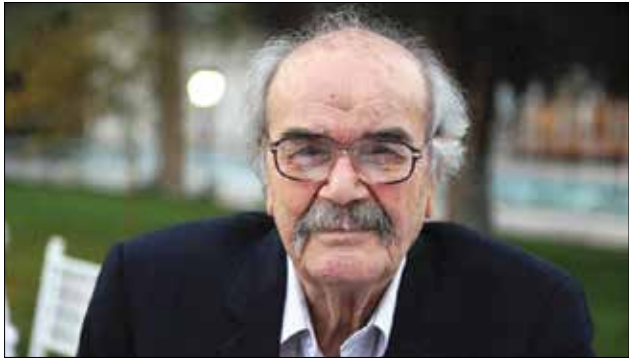
در طول چهار دهه گذشته اگرچه فیلم های بسیاری درباره انقلاب، جنگ تحمیلی و ۸ سال دفاع مقدس ساخته شده و روی پرده رفته اما همه آنها نتوانسته اند در جلب نظر منتقدان و مخاطبان موفق باشند و در یادها بمانند اما به نظر می رسد امسال، کارگردان فیلم ها با مضمون جنگ تحمیلی و دفاع مقدس رویکرد تازه و متفاوتی را اتخاذ کردند و در عین حفظ ارزش ها و ماهیت مقوله دفاع و ایثارگری درهای جدیدی نیز به سوی این ژانر گشوده اند تا این سینما، رنگ و بوی کهنگی بگیرد و بتواند همچنان تازه نفس به حیات خود ادامه دهد.

خرم آن نغمه که مردم بسیاری به یاد» شیراندازی چه در صحنه زندگی و چه در صحنه تئاتر درخشید و در یاد مردم برای همیشه ماندگار و جاودانه شد و خوشا به حالش که زندانه زنگی کرد و نامش در میان بزرگان هنر درخشید. او رفت و افسوس نداشتنش را بر دل هنر ایران تا قیامت باقی گذاشت. شیراندازی چه در صحنه زندگی و چه در صحنه تئاتر درخشید. او یاد و نامش را برای همیشه در اذهان هنر دوستان این مرز و بوم جاودانه کرد. اما با رفتنش چیزهایی را هم برای همیشه با خودش برد. مثل طنین صدایش در اتاق های خانه ای که حالا خالی از حضور اوست.

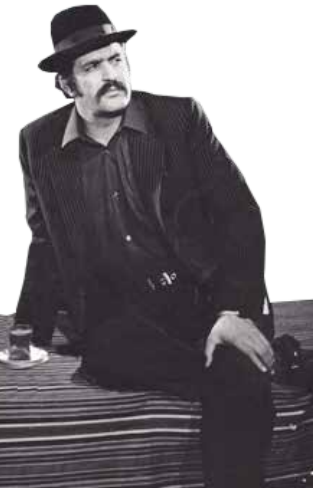
با عادت های کوچک روزمره ای که تعریف کننده بخشی از او بود. درد رفتنش هم درست از همین جا نشأت می گیرد. دلتنگی، از همان نقطه ای آغاز می شود که با صدا کردن نامش، دیگر پاسخی نمی آید. یا گلدان هایی که دیگر آب نمی دهد. جای این هنرمند در سیاره کوچک خاکی ما بیش شک خالی خواهد بود. او با رفتنش آتش به جانمان کشید، اما شکی نیست که حالا خودش بر صحنه عرش کربلایی می درخشد و راه به پرواز درمی آید. خلد با بزرگان دیگری چون حمید سمندریان، جمشید شیبخی، هما روستا، جمیله شیبخی با عزت الله انتظامی همنشین می شود و درباره مکتب بازیگری استانیسلاوسکی حرف می زنند.

شاید خود استانیسلاوسکی نیز به دیدارشان بیاید. ما که نمی دانیم، امیدوارم در دنیایی دیگر لحظه هایی خوب را تجربه کند و روحش در آرامش و شادی باشد و از بالا به نمایش هایمان نگاه کند و لبخند بزند.

سفرت سلامت و دیدارمان به قیامت استاد بزرگ.

داشت که بی منت در نمایش هایش به اجرا می گذاشت. او هنرمند بود و در عرصه هنر جاودان شد. قصه زندگی این هنرمند آدم را به یاد آن شعر معروفی می اندازد که می گوید: «زندگی صحنه یکتای هنرمندی ما است هر کسی نغمه خود خواند و از صحنه رود صحنه پیوسته به جا است

■ ملیکانصیری

نمی دانم در لحظه ای که مولانا این بیت شعر را می نوشت در ذهنش چه می گذشت و چه حالی داشت. رویه راه بود یا از همه چیز به تنگ آمده بود؟ حتی نمی دانم که در آخر فهمید به کجا می رود یا نه. از لحظه ای که خبر درگذشت ولی الله شیراندازی را شنیدم قرار ندارم و ذهنم درگیر سوالات مولانا است. به راستی از کجا آمده ایم؟ چرا این جا هستیم؟ مقصد نهایی ما کجاست؟ باید به جست وجوی پاسخی برای این سوالات بود. شروع به گشتن می کنم. از حکما، عالمان دینی و عرفا می خوانم. به هفت شهر عشق عطار می رسم. طلب، عشق، معرفت، استغنا، توحید، حیرت و فنا. می فهمم که عطار هفت شهر عشق را گشته و ما هنوز اندر خم یک کوچه ایم. فکر می کنم که هیچ گاه نمی توانم به این سوالات پاسخ دهم. دوباره چشمم به بیت شعری از مولانا می افتد: «ما ز فلک بوده ایم بار ملک بوده ایم/ باز به آن جا رویم، جمله که آن شهر ما است» شاید این بیت شعر همان چیزی بود که دنبالش بودم تا کمی دل آکنده از دردم را تسکین دهم. ما از همان اول هم مسافر این کره خاکی بودیم. شهر ما جای دیگری است. سفر، بالاخره به پایان می رسد و تنها خاطراتش با برجا می ماند. خوشا به حال کسی که خوب سفر کرد و سالم به مقصد رسید. حالا تئاتر ما یکی از مسافراتش را به مقصد رساند و به او بدرود گفت. هنر ایران دیگر سایه ولی الله شیراندازی را بر سر ندارد و در غم فقدانش به سوگ نشسته است. شیراندازی، استاد مسلم عرصه بازیگری بود و با نقش آفرینی های هنرمندانه اش، قصه های زیادی برایمان تعریف کرد. اما قصه خودش چه بود؟ شیراندازی سال ۱۳۱۰